

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/84203,Rzeszotarski-Alfons.html>
2022-10-05, 13:30

Rzeszotarski Alfons

RZESZOTARSKI Alfons (3 XI 1847, Klwatka Szlachecka, Opoczyńskie – 16 I 1904, Petersburg), metalurg, metaloznawca. Syn Aleksandra i Wandy (Anny?) z domu Siegl.

Ukończył z odznaczeniem gimnazjum w Radomiu (w 1863 zgłosił się do powstania styczniowego, lecz nie został przyjęty z uwagi na stan zdrowia) i zaczął studiować matematykę w Szkole Głównej Warszawskiej. Po przekształceniu tej uczelni w rosyjski Cesarski Uniw. Warszawski, przeniósł się w 1870 na wydział mechaniczny Inst. Technologicznego w Petersburgu, który ukończył z dyplomem inżyniera technologa w 1875. Pracę zawodową rozpoczął w Zakładach Putiłowskich w Petersburgu, szybko awansując z robotnika na kierownika pieca martenowskiego. We IX 1876 przeniósł się do największych w Petersburgu Zakładów Obuchowskich, wytwarzających ciężkie armaty i płyty pancerne dla okrętów marynarki wojennej. Stał się tam najbliższym współpracownikiem wybitnego metalurga Dmitrija Czernowa, kierującego stalownią bessemerowską. Po jego odejściu w 1878 Rz. objął kierownictwo tej stalowni i nadzór nad produkcją metalurgiczną fabryki. Prowadził badania nad procesem bessemerowskim, nad stalą stopową, strukturą stali i jej obróbką cieplną. Eksperymentował z dodatkami niklu, manganu, chromu i wolframu. Za wykonanie płyty pancernej o grubości 25 cm ze stali niklowej (2–4%Ni) został nagrodzony złotym medalem przez ministerstwo marynarki wojennej (1893). Wprowadził metody metalograficzne do kontroli produkcji. W 1895 z inicjatywy Rz. powstało w Zakładach Obuchowskich pierwsze w Rosji i jedno z pierwszych w Europie laboratorium metalograficzne, którym kierował. Jako pierwszy Polak zajmował się metalografią, czyli badaniem struktury metali przy użyciu mikroskopu. W 1899 został głównym metalurgiem Zakładów.

Od 1876 prowadził działalność naukową, publikując artykuły w prasie fachowej, także po polsku w „Przeglądzie Technicznym” (*O wyrabianiu stali według sposobu Martina*, 1876; *Besemerowanie i sposób prowadzenia tej czynności*, 1877–78; *Łamliwość żelaza i stali w stanie ciepłym*, 1878; *Przegląd najnowszych ulepszeń, doświadczeń i badań dokonanych w zakresie stali zlewnej*, 1880). Był autorem ważnych książek: *Teorija zakałki* (1882), *Metallurgija stali* (1884), *Mikroskopiczeskije issledowanija żeleza, stali i czuguna* (1898). Należał do założycieli Komisji Metalograficznej przy Cesarskim Rosyjskim Tow. Technicznym.

W 1900 odmówił objęcia katedry w Warszawskim Inst. Politechnicznym im. Cara Mikołaja II, natomiast w 1902 podjął się zorganizowania wydziału metalurgicznego w nowo powstałym Petersburskim Inst. Politechnicznym, gdzie jako profesor zwyczajny kierował Katedrą Metalurgii. Fotografie mikroskopowe struktur metali wykonane przez Rz. nagradzane były na wystawach w Londynie, Petersburgu i Warszawie. Mimo że Rz. publikował po polsku, o jego dorobku nie wspomnieli S. Anczyc w *Badaniach metalograficznych w zastosowaniu fabrycznym* (1917, 1926), ani W. Broniewski w *Zasadach metalografii* (1922), gdzie obszernie opisał badania najwybitniejszych metalurgów zagranicznych.

Rz. brał aktywny udział w życiu petersburskiej Polonii, skupionej przy katolickim kościele św. Katarzyny. Zmarł wskutek zapalenia płuc.

PSB (J. Róziwicz); SBTP (J. Piaskowski); SPPT (H. i J. Piaskowscy).

A.A. Bajkow: *Alfons Aleksandrowicz Rzeszotarskij – Sbornik Trudow*, Moskwa–Leningrad 1952; K. Zapalska-Nowak: *Początki metalografii w Polsce*, KHNiT 1977, nr 2; „Hutnik” 1954, z. 3 (K. Gierdziejewski); „Przegląd Techniczny” 1904, nr 4.

Bolesław Orłowski

[Poprzedni](#)
[Następny](#)